

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkýň : **1/ M. G.** a **2/ A. A.**, bývajúce v B., proti žalovanej : **M. A.**, bývajúca v B., za účasti vedľajšej účastníčky : S. K. P., B., zastúpená A. - S. P., a.s., B., o **náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 10 C 151/01, o dovolaní vedľajšej účastníčky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 21. júna 2007 sp.zn. 6 Co 436/05, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 21. júna 2007 sp.zn. 6 Co 436/05 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) uznesením z 21. júna 2007 sp.zn. 6 Co 436/05 odmietol odvolanie vedľajšej účastníčky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III (súd prvého stupňa) z 24. októbra 2003 č.k. 10 C 151/01-106, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 4 287 600,-- Sk a žalobkyni 2/ sumu 1 813 987,50 Sk a náhradu trov konania. Odvolací súd tak rozhodol podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. majúc za to, že vedľajšia účastníčka nebola oprávnená na podanie odvolania, pretože žalovaná, na strane ktorej v konaní vystupovala, odvolanie sama nepodala a nesúhlasila ani s tým, aby odvolanie podala vedľajšia účastníčka.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu vedľajšia účastníčka podala dovolanie. Navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že bolo vydané v konaní, ktoré má vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Na odôvodnenie dovolania uviedla, že odvolací súd mal posúdiť prípustnosť jej odvolania podľa § 93 ods. 4, druhá veta, O.s.p., podľa ktorého, ak úkony vedľajšieho účastníka odporujú úkonom účastníka, ktorého

v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností. Podľa vedľajšej účastníčky vzhľadom na okolnosti predmetnej právnej veci je jej odvolanie prípustné aj napriek nesúhlasu žalovanej s urobením tohto procesného úkonu.

Žalobkyne sa k dovolaniu vedľajšej účastníčky nevyjadrili.

Žalovaná nesúhlasí s dovolaním vedľajšej účastníčky. Podľa nej sú rozhodnutia súdov v predmetnej veci v súlade so zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto mimoriadnym opravným prostriedkom napadnúť, pretože podľa § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu len pokiaľ to pripúšťa zákon.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak sa ním napadá zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008, podľa ktorého ustanovenia vzhľadom na čas podania dovolania treba jeho prípustnosť posúdiť), alebo potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie súdu prvého stupňa o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Vedľajšia účastníčka napadla dovolaním uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania, teda rozhodnutie, ktoré nevykazuje znaky vyššie uvedených uznesení. Jej dovolanie preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť podľa § 242 ods. 1 O.s.p. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie

prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., či len na skúmanie existencie vady dovolateľkou priamo namietanej (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným). Pritom sa zameral na v dovolaní výslovne namietanú vadu konania spočívajúcu podľa dovolateľky v tom, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi (vedľajšiemu účastníkovi) znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto postup, odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia, treba považovať aj odmietnutie odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p., hoci pre takéto rozhodnutie nie sú dané zákonné dôvody. Základným procesným právom účastníka, a tiež aj vedľajšieho účastníka, totiž je, aby vec na základe jeho prípustného odvolania bola preskúmaná súdom vyššieho stupňa.

Procesnou podmienkou účasti vedľajšieho účastníka v občianskom súdnom konaní je kvalifikovaný právny záujem na úspechu účastníka, ku ktorému sa pripojil (§ 93 ods. 1 O.s.p.). Takýto záujem má ten, právne postavenie ktorého bude rozhodnutím súdu priaznivo alebo nepriaznivo ovplyvnené. Vždy však treba, aby sa jeho záujem na úspechu jedného z účastníkov sporu opieral o jeho určité konkrétne právo, či právny vzťah k niektorému účastníkovi. Na to, aby vedľajší účastník mohol svoju procesnú úlohu reálne a účinne vykonávať Občiansky súdny poriadok mu v § 93 ods. 3 prvá veta v znení do 15. októbra 2008 (teraz ods. 4) priznáva procesné práva, ktoré sú zásadne rovnaké ako procesné práva účastníka, na strane ktorého v konaní vystupuje. Aj keď podľa predmetného ustanovenia vedľajší účastník koná iba sám za seba, môže robiť len také procesné úkony, ktorými sa nedisponuje konaním alebo jeho predmetom. Vedľajší účastník môže tiež v rozsahu legitímácie účastníka na strane ktorého vystupuje podať odvolanie alebo dovolanie, a to buď

popri úkonu tohto účastníka alebo i sám. Pokiaľ jeho úkony odporujú úkonom ním podporovaného účastníka, je vecou súdu, aby posúdil s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, či týmto úkonom prizná právne účinky, resp. dôsledky, ktoré s nimi zákon spája. Odporujúce úkony vedľajšieho účastníka možno považovať za právne relevantné napr. vtedy, ak môžu privodiť pre ním podporovaného účastníka úspešnejší výsledok sporu.

Významnú zmenu v postavení vedľajšieho účastníka priniesla novela Občianskeho súdneho poriadku zavedená zákonom č. 353/2003 Z.z. s účinnosťou od 1. septembra 2003 v tom, že vedľajší účastník nadobudol samostatné oprávnenie podať odvolanie v prípadoch, ak z hmotnoprávneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom (§ 201 veta druhá O.s.p.). Predmetná zmena bola vyvolaná tým, že právna teória už v podstate odlišuje dva typy vedľajších účastníkov. Pre prvý typ vedľajšieho účastníka rozhodnutie vo veci samej sa odrazí v jeho právnej sfére, ale nie priamo. Druhý typ vedľajšieho účastníka právoplatné rozhodnutie súdu priamo zaväzuje, lebo rozsudok upravuje právny vzťah aj k vedľajšiemu účastníkovi. Nová úprava zabezpečuje, aby vedľajší účastník, ktorý má v zmysle § 93 O.s.p. rovnaké práva a povinnosti ako hlavný účastník, mohol podať odvolanie. Takýto vedľajší účastník koná iba sám za seba. Vo všetkých prípadoch, kedy z hmotnoprávneho predpisu vyplýva výslovne spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi, nie je možné vedľajšiemu účastníkovi upierať právo na podanie odvolania. Súdno-aplikačná prax v tomto smere nebola jednotná, preto bolo nevyhnutné upraviť možnosť odvolania priamo v právnom predpise. Ako príklad hmotnoprávnych úprav na základe ktorých je potrebné zmeniť doposiaľ využívanú právnu prax treba uviesť prípady zmluvných poistení, zdravotných a sociálnych poistení (pozri bližšie dôvodovú správu k predmetnej novele).

O takýto prípad ide aj v prejednávanej veci, keďže medzi žalovanou a vedľajšou účastníčkou je záväzkový právny vzťah vzniknutý zo zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa názoru dovolacieho súdu vzhľadom na predmet sporu, ktorým je náhrada škody z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (§ 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka), ide o prípad, kedy pre vedľajšiu účastníčku vyplýva oprávnenie podať samostatne odvolanie aj napriek nesúhlasu žalovanej, na strane ktorej vystupuje.

V takomto prípade nesúhlas žalovanej s podaním odvolania vedľajšou účastníčkou nemôže založiť záver o neoprávnenosti a nedostatku legitimácie vedľajšieho účastníka podať odvolanie.

Tento záver je v súlade s účelom vedľajšieho účastníctva, ktorým je pomoc v spore niektorému z účastníkov a právny záujem na výsledku sporu z dôvodu, že rozhodnutím vo veci bude dotknuté právne postavenie vedľajšieho účastníka, teda jeho práva a povinnosti vyplývajúce z poistného vzťahu medzi ním a žalovaným v zmysle zák. č. 381/2001 Z.z., t.j. ako zákonnej zástupkyne S. K. P., na ktorú prešli dňom 1. januára 2002 práva a povinnosti vzniknuté zo zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (§ 28 zák. č. 381/2001 Z.z.).

V danom prípade odvolanie vedľajšej účastníčky, i dovolanie, podané proti vôli hlavnej účastníčky – žalovanej, na strane ktorej vystupuje, treba akceptovať a prejednať napriek nesúhlasu hlavnej účastníčky, vzhľadom na jej samostatné právo na podanie odvolania v zákonom stanovených prípadoch (§ 201 veta druhá O.s.p.), keďže medzi ňou a žalovanou existuje záväzkový právny vzťah na základe zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

Výklad zaujatý odvolacím súdom v jeho napadnutom rozhodnutí by popieral zmysel účasti vedľajšej účastníčky na konaní, ktorý je daný jej právnym záujmom na výsledku sporu a jej oprávnenie samostatne podať odvolanie v zákonom stanovených prípadoch vyplývajúce z § 201 veta druhá O.s.p. Bez tohto práva na odvolanie by bola vedľajšia účastníčka odkázaná len na serióznosť žalovaného často sa spoliehajúceho na existenciu povinnosti vedľajšej účastníčky vyplývajúcej zo zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

Odmietnutím odvolania vedľajšej účastníčky odvolací súd jej odňal možnosť konať v odvolacom konaní, čím boli naplnené znaky ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. zakladajúceho prípustnosť dovolania vedľajšej účastníčky.

Z uvedených dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že uznesenie odvolacieho súdu nie je správne. So zreteľom na to, dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného ako i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. júna 2009

JUDr. Ladislav G ó r á s z , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová